

УЗАГАЛЬНЕННЯ **судової практики Рівненського окружного адміністративного** **суду за 2018 рік з питань дотримання правил підсудності**

На виконання плану роботи Рівненського окружного адміністративного суду (далі РОАС) на друге півріччя 2019 року здійснено вивчення та узагальнення практики щодо підсудності адміністративних справ, які надійшли до суду протягом 2018 року.

Метою цього дослідження є виявлення проблемних питань, які виникають під час визначення підсудності у кожній конкретній справі, що перебували в провадженні суду, аналіз типових помилок, які виникли при застосуванні норм матеріального чи процесуального права, щодо дотримання підсудності, а також напрацювання однакових підходів до формування суддями єдиної правозастосовчої практики, що сприяє забезпеченню належного доступу до правосуддя та унеможливить порушення прав осіб, які звернулися до суду.

Об'єктом дослідження є судові рішення Рівненського окружного адміністративного суду, ухвалені судом протягом 2018 року – в яких вирішувалося питання дотримання правил підсудності.

Протягом 2018 року на розгляд до Рівненського окружного адміністративного суду надійшло 3831 справ і матеріалів.

За вказаний період суддями РОАС постановлено 70 ухвал про відмову у відкритті провадження у справі, з яких у 58 випадках відмовлено у зв'язку з порушенням правил підсудності, 14 з них було оскаржено в апеляційному порядку, 5 з яких скасовано.

Переважає більшість ухвал залишених судом апеляційної інстанції без змін, а це 74,3% від загальної кількості розглянутих апеляційних скарг з даного приводу, свідчить, що в РОАС сформовано єдині підходи до вирішення питання територіальної юрисдикції під час відкриття провадження у справі.

Крім того, за 2018 рік суддями Рівненського окружного адміністративного суду закрито 136 проваджень, з яких 30 закрито у зв'язку з тим, що справу не належить розглядати за правилами адміністративного судочинства. В апеляційному порядку оскаржувалося 8 ухвал, з них 3 було скасовано.

Так, згідно з ч.1 ст.19 КАС України, юрисдикція адміністративних судів поширюється на справи у публічно-правових спорах, зокрема спорах фізичних чи юридичних осіб з суб'єктом владних повноважень щодо оскарження його рішень (нормативно-правових актів чи індивідуальних актів), дій чи бездіяльності, крім випадків, коли для розгляду таких спорів законом встановлено інший порядок судового провадження.

Тобто, юрисдикція адміністративних судів поширюється не на всі спори з суб'єктом владних повноважень, а лише на ті спори, які пов'язані із здійсненням цим суб'єктом владних управлінських функцій, а тому при визначенні підсудності справи адміністративними чи судами цивільної юрисдикції потрібно виходити з характеру спірних правовідносин, прав та інтересів, за захистом яких звернувся позивач, а не лише із суб'єктивного складу учасників правовідносин.

А тому питання відкриття провадження є найбільш актуальним з огляду на необхідність забезпечення реалізації гарантованого Конституцією та законами України доступу особи до суду, тому стаття 170 КАС України встановлює вичерпний перелік підстав для відмови у відкритті провадження в адміністративній справі, який розширеному тлумаченню не підлягає.

Так, наприклад, у справі №817/1220/18 за позовом Рашко Володимира Григоровича до Рівненської міської ради та її виконавчого комітету про визнання рішення Рівненської міської ради №3303 від 11.03.2010 року, №3701 від 29.06.2010 року, №2873 від 2 квітня 2013 року та рішення виконавчого комітету Рівненської міської ради №44 від 12 квітня

2016 року протиправними, такими, що не відповідають Конституції і законам України та не чинними повністю.

Фактично предметом даного позову є перевірка правильності формування волі однієї зі сторін стосовно розпорядження землею та передачі відповідних прав щодо неї.

Суд першої інстанції дійшов висновку, що спірні рішення Рівненської міської ради та її виконавчого комітету прийняті на основі юридичних фактів, стосовно яких існує спір про цивільне право, отже дана справа не належить до розгляду в порядку адміністративного судочинства, а належить до розгляду за правилами цивільного судочинства.

Ухвалою суду від 04.05.2018 було відмовлено у відкритті провадження на підставі п.1 ч.1 ст.170 КАС України. Однак, колегія суддів апеляційної інстанції не погоджувалась з таким висновком суду першої інстанції виходячи з наступного: при винесенні рішення Рівненської міської ради №3303 від 11.03.2010 року, №3701 від 29.06.2010 року, №2873 від 2 квітня 2013 року та рішення виконавчого комітету Рівненської міської ради №44 від 12 квітня 2016 року, відповідачі при їх винесенні реалізують свої контрольні функції у сфері управління діяльністю, що підпадає під юрисдикцію адміністративного суду.

Спір, у якому вирішуються питання щодо здійснення владних управлінських функцій держави в особі відповідного органу, підпадає під юрисдикцію адміністративного суду (відповідна правова позиція відображена у постанові Верховного Суду України від 19.01.2016 у справі № 21-3690a15). З урахуванням вище наведеного, колегія суддів дійшла висновку, що суд першої інстанції неправильно застосував норми процесуального права та необґрунтовано відмовив у відкритті провадження, що відповідно до вимог ст.320 КАС України є підставою для скасування ухвали, яка перешкоджає подальшому провадженню у справі.

Аналіз скасованих судом апеляційної інстанції судових рішень РОАС після відкриття провадження свідчить, що причиною скасування здебільшого є неправильне застосування судом першої інстанції норм матеріального права, пов'язане з розбіжностями в тлумаченні положень чинного законодавства.

Так, зокрема, помилково відкрито провадження і у справі №817/836/18 за позовом Товариства з обмеженою відповідальністю «Зарічне-Агропереробка» (далі іменується – позивач) до Морочненської сільської ради Зарічненського району Рівненської області (далі іменується – відповідач), в якому позивач просить суд визнати протиправним та скасувати рішення Морочненської сільської ради Зарічненського району Рівненської області від 20.02.2018 №106 «Про приведення у відповідність реєстрації договорів управління спадщиною», та від 20.02.2018 №109 «Про укладення договорів оренди».

За результатами перевірки матеріалів адміністративного позову в порядку статті 171 КАС України, суд встановив, що справа підлягає розгляду у порядку адміністративного судочинства, а тому позовну заяву прийнято до розгляду.

Не погоджуючись із постановленою ухвалою суду від 26.03.2018 Морочненська сільська рада Зарічненського району Рівненської області звернулася до суду із апеляційною скаргою, у якій просить скасувати ухвалу суду першої інстанції та закрити провадження у зв'язку із непідсудністю справи адміністративним судам.

Розглянувши матеріали апеляційного провадження колегія суддів не погодилась із зазначеним висновком суду першої інстанції і вважає, що даний спір не належить розглядати у порядку адміністративного судочинства, виходячи із того, що у зв'язку з прийняттям суб'єктом владних повноважень ненормативного акта виникають правовідносини, пов'язані з реалізацією певних суб'єктивних прав, а відповідний ненормативний акт є підставою виникнення, зміни або припинення прав та обов'язків фізичних і юридичних осіб приватного права та вичерпує свою дію після реалізації.

Така, правова позиція викладена судовою палатою у цивільних, адміністративних та господарських справах Верховного Суду України в постанові від 16.12.2015 (справа № 6-2510ц15), а також у постановках судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України від 09.12.2014 (справа № 21-308а14) та від 16.12.2014 (справа № 21-544а14), які з врахуванням вимог ст.244-2 КАС України є обов'язковими для врахування судами при розгляді справ у подібних правовідносинах.

Аналогічне розмежування між підсудністю спорів висловив і Верховний Суд, вказавши, що реалізуючи дискрецію при визначенні предметної юрисдикції справ суди повинні виходити із суті права та або інтересу, за захистом якого звернулася особа, заявлених вимог, характеру спірних правовідносин, змісту та юридичної природи обставин у справі.

Враховуючи вказані законодавчі положення та обставини справи, суд апеляційної інстанції дійшов висновку, що оскаржуване рішення сесії вичерпало свою дію після його реалізації (укладення договору на управління спадщиною), відтак подальше оспорювання правомірності набуття земельних ділянок в управління має не публічний, а приватно-правовий характер, а тому не належить до юрисдикції адміністративних судів.

Протилежна ситуація виникла при розгляді справи Рівненського окружного адміністративного суду №1740/2432/18 за позовом Галанджовського Ярослава Петровича до Державної установи "Городищенська виправна колонія (№96)" надалі (виправна колонія №96) у якому просить суд визнати протиправною бездіяльність відповідача щодо не забезпечення належних житлових, побутових санітарно-гігієнічних умов утримання засудженого Галанджовського Я.П. у відповідності до вимог чинного законодавства, яке визначає умови відбуття покарання засуджених до довічного позбавлення волі, зобов'язати виправну колонію № 96 у двохмісячний строк з дня набрання судовим рішенням законної сили привести житлові, побутові, санітарно-гігієнічні умови утримання засудженого Галанджовського Я.П.

Розглядаючи справу, суд помилково вирішив що даний спір не належить розглядати за правилами адміністративного судочинства та відмовив у відкритті провадження у справі. Позивачем подано апеляційну скаргу на цю ухвалу.

За результатами розгляду апеляційного провадження, колегія суддів постановила, що висновки суду першої інстанції є невірними, такими, що суперечать нормам процесуального права з огляду на таке:

відповідно до п.1 ч.1 ст. 170 КАС України, суддя відмовляє у відкритті провадження в адміністративній справі, якщо позов не належить розглядати за правилами адміністративного судочинства. Відповідно до п. 13.1 ч. 1 ст. 537 КПК України, під час виконання вироків суд, визначений частиною другою статті 539 цього Кодексу, має право вирішувати зокрема питання про оскарження інших рішень, дій чи бездіяльності адміністрації установи виконання покарань.

Із позовної заяви випливає, що позивач просить визнати протиправною бездіяльність та зобов'язати відповідача привести житлові, побутові, санітарно-гігієнічні умови утримання засудженого Галанджовського Я.П. у відповідність до норм чинного законодавства. Відповідно до ч. 9 ст. 539 КПК України, розгляд справ щодо питань, визначених у пункті 13-1 частини першої статті 537 цього Кодексу, здійснюється в порядку адміністративного судочинства.

Відтак, апеляційний суд звернув увагу на те, що даний спір підлягає розгляду в порядку адміністративного судочинства. Відповідно до ч. 2 ст. 20 КАС України, окружним адміністративним судам підсудні всі адміністративні справи, крім визначених частиною першою цієї статті. Отже, оскільки ч. 1 ст. 20 КАС України визначено конкретний перелік справ, предметна підсудність яких відноситься

до місцевих судів як адміністративних судів, то відповідно окружним адміністративним судам підсудні усі інші справи.

З урахуванням вище наведених обставин, апеляційний суд погодився із доводами апелянта, встановив порушення судом першої інстанції норм процесуального права та задовольнив апеляційну скаргу Галанджовського Ярослава Петровича, скасував ухвалу Рівненського окружного адміністративного суду від 24 жовтня 2018 року у справі №1740/2432/18 та направив справу для продовження розгляду до суду першої інстанції.

Також заслуговує уваги подібна справа, яка перебувала на розгляді Рівненського окружного адміністративного суду №1740/2494/18 за позовом Галанджовського Я.П. до Державної установи "Рівненський слідчий ізолятор" в якому просить: визнати дії відповідача неправомірними у відповідності зі ст.ст.3,8,19,28,68 Конституції України, ст.ст.1ч.2, 5, 7, 8, ч.1 п.2, 131-1, 134, 135 КВК України; визнати протиправною та скасувати постанову Державної установи "Рівненський слідчий ізолятор" від 22.02.2018 про накладення дисциплінарного стягнення;

З огляду на предмет спору в цій справі, суд помилково зазначає, що даний спір не є публічно-правовий спір а тому не підлягає підпадає під визначення справи адміністративної юрисдикції (адміністративна справа), яке наведене у статті 4 КАС України і компетенція адміністративних судів, встановлена статтею 19 КАС України, на цей спір не поширюється. Не погодившись з таким рішенням суду, позивач подав апеляційну скаргу на таку ухвалу.

Розглянувши скаргу, колегія суддів Восьмого апеляційного адміністративного суду дійшла висновку, що вона підлягає задоволенню з наступних підстав:

відповідно до пункту 1 частини другої статті 539 КПК клопотання (подання) про вирішення питання, пов'язаного із виконанням вироку, подається до місцевого суду, в межах територіальної юрисдикції якого засуджений відбуває покарання, - у разі необхідності вирішення питань, передбачених пунктами 2-4, 6, 7 (крім клопотання про припинення примусового лікування, яке подається до місцевого суду, в межах територіальної юрисдикції якого знаходиться установа або заклад, в якому засуджений перебуває на лікуванні), 13-1, 14 частини першої статті 537 цього Кодексу.

Наведене свідчить, що вказаною нормою передбачено розгляд клопотань, подань та вирішення інших питань, пов'язаних із виконанням вироку, місцевим судом, в межах територіальної юрисдикції якого засуджений відбуває покарання. За змістом частини сьомої статті 135 Кримінально-виконавчого кодексу України рішення про притягнення до дисциплінарної відповідальності особи, яка відбуває покарання, має бути детально вмотивоване та може бути оскаржене особою, яка відбуває покарання у виді позбавлення волі, або її представником до органу виконання покарань вищого рівня, прокурора чи суду.

Відповідно до частини другої статті 20 КАС окружним адміністративним судам підсудні всі адміністративні справи, крім визначених частиною першої цієї статті. З урахуванням викладеного апеляційний суд погоджується із доводами апелянта, та вважає, що даний спір підлягає розгляду за правилами адміністративного судочинства та підсудний окружному адміністративному суду.

Наведене свідчить про відсутність підстав для відмови у відкритті провадження у даній справі, а відтак оскаржувана ухвала підлягає скасуванню.

Так, наприклад, у справі № 460/2879/18 за позовом Галанджовського Я.П. до Державної установи "Городищенська виправна колонія (№96)", позивач просив суд визнати протиправною та скасувати постанову від 15.05.2018 про одиночне утримання його, засудженого до довічного позбавлення волі.

Вирішуючи питання про відкриття провадження у адміністративній справі та з'ясовуючи обставини, викладені у ч. 1 ст. 171 Кодексу адміністративного судочинства України, суддя дійшов висновку, що позов не належить розглядати за правилами адміністративного судочинства, оскільки справа має бути вирішена в порядку кримінального судочинства, а тому йому було відмовлено у відкритті провадження в адміністративній справі.

Не погодившись із ухваленим судовим рішенням, позивач подав апеляційну скаргу, в якій просив колегію суддів скасувати це рішення та направити справу для продовження розгляду до суду першої інстанції.

Дослідивши матеріали справи, колегія суддів вирішила, що апеляційна скарга підлягає задоволенню з огляду на наступне:

згідно п. 13-1 ч. 1 ст. 537 Кримінального процесуального кодексу України під час виконання вироків суд, визначений частиною другою статті 539 Кримінального процесуального кодексу України, має право вирішувати питання про оскарження рішень, дій чи бездіяльності адміністрації установи виконання покарань. Відповідно до ч. 9 ст. 539 КПК України, розгляд справ щодо питань, визначених у пункті 13-1 частини першої статті 537 цього Кодексу, здійснюється в порядку адміністративного судочинства. Колегія суддів апеляційного суду вказала, що судом першої інстанції при розгляді даної справи неповно з'ясовано обставини, що мають значення для справи, через що оскаржувана ухвала суду підлягає скасуванню з направленням справи для продовження розгляду в суд першої інстанції.

Досить часто в теоретичній і практичній площинах виникають дискусії стосовно того, чи правомірно адміністративний суд відмовляє у відкритті провадження на підставі п. 1 ч. 1 ст. 170 КАС України, чи закриває провадження у справі на підставі п. 1 ч. 1 ст. 238 КАС України, у зв'язку з тим, що справу не належить розглядати за правилами адміністративного судочинства.

Так, на розгляді у Рівненському окружному адміністративному суді перебувала справа №817/1288/18 за заявою Головного управління ДФС у Рівненській області до Товариства з обмеженою відповідальністю «Реноме-Партнер» про підтвердження обґрунтованості адміністративного арешту майна платника податків. В обґрунтування позову заявником вказано, що 07.05.2018 посадовій особі ТОВ «Реноме-Партнер», відмовлено в допуску посадовим особам контролюючого органу до проведення документальної планової виїзної перевірки. В подальшому, позивачем прийняте рішення про застосування адміністративного арешту майна платників податку №3828/10/17-00-14-01 від 08.05.2018 року. Ухвалою суду від 10.05.2018 відкрито провадження за заявою та призначено справу до розгляду. Дослідивши всі матеріали справи у судовому засіданні, суд прийшов до висновку про те, що в даній справі має місце спір про право та закрив провадження у справі за п.1 ч.1 ст. 238 КАС України. Не погодившись з таким рішенням суду, ГУ ДФС у Рівненській області подало апеляційну скаргу, з тих підстав, що суд неповно дослідив фактичні обставини справи та допустив цим, порушення вимог чинного законодавства.

Дослідивши матеріали справи та доводи скарги, апеляційний суд постановив, що висновки суду першої інстанції щодо наявності спору про право, є помилковими, оскільки лише факт заперечення платником податків обставин, що зумовили звернення податкового органу з відповідною заявою до суду щодо підтвердження обґрунтованості адміністративного арешту, без вчинення зазначених вище активних дій, не є достатніми підставами для такого висновку, суперечать приписам матеріального та процесуального права і є помилковими, а тому правильним буде, скасувати ухвалу суду першої інстанції та направити справу для продовження розгляду.

У провадженні Рівненського окружного адміністративного суду перебуває адміністративна справа №817/1384/18 за позовом Савчук Ольги Іванівни до Управління праці та соціального захисту населення Дубенської районної державної адміністрації, третя особа, яка не заявляє самостійних вимог на предмет спору на стороні відповідача Товариство з обмеженою відповідальністю "РІВНЕГАЗ ЗБУТ", третя особа, яка не заявляє самостійних вимог на предмет спору на стороні відповідача Приватне акціонерне товариство "РІВНЕОБЛЕНЕРГО", про визнання дій протиправними щодо припинення надання житлової субсидії та стягнення з особових рахунків Товариства з обмеженою відповідальністю "РІВНЕГАЗ ЗБУТ" та Приватного акціонерного товариства "РІВНЕОБЛЕНЕРГО" коштів в сумі 36344,28 грн.; зобов'язання вчинення дій щодо поновлення надання житлової субсидії з 01.03.2018.

Вирішуючи питання підсудності, суддя помилково зробив висновок, що даний спір не належить до юрисдикції адміністративних судів, посилаючись на правову позицію Верховного Суду викладену в постанові від 04.04.2018 року у справі №370/10/17, однак, ця постанова стосується зовсім інших правових відносин, оскільки спірні відносини пов'язані зі стягненням суб'єктом владних повноважень з особи грошових коштів у виді надмірну виплаченої субсидії.

На думку колегії суддів доводи апеляційної скарги знайшли своє підтвердження в ході апеляційного перегляду справи, а тому є підстави вважати, що висновок суду про закриття провадження був помилковим, а тому оскаржувана ухвала підлягає скасуванню з направленням справи до суду першої інстанції для продовження розгляду.

На розгляді у Рівненському окружному адміністративному суді перебувала справа №817/154/18 за позовом Гусейнова Олександра Леонідовича законного представника Степука Леоніда Омеляновича до Управління Держгеокадастру у Володимирецькому районі Рівненської області, Головного управління Держгеокадастру в Рівненській області визнання права Гусейнова О.Л. на завершення приватизації земельної ділянки. Визнати протиправним та скасувати рішення управління Держгеокадастру у Володимирецькому районі Рівненської області від 06.10.2016 року про відмову Степуку Леоніду Омеляновичу у проведенні державної реєстрації земельної ділянки для індивідуального садівництва площею 0,1090 га, яка знаходиться за межами населених пунктів на території Старорафалівської сільської ради Володимирецького району Рівненської області.

Дослідивши матеріали справи, суд прийшов до висновку, що провадження по справі в частині заявлених вимог про визнання права на завершення приватизації слід закрити виходячи з наступного:

позивач однією із вимог ставить визнання за ним права на завершення приватизації вказаної земельної ділянки, вказуючи, що дозвіл на розробку технічної документації із землеустрою раніше був наданий батьку позивача Степуку Л.О., який помер і процедуру приватизації не завершив. Вирішуючи питання підсудності даної вимоги, суд бере до уваги наступне: оскільки померлий Степук Л.О. не був зареєстрованим власником земельної ділянки, відповідно позивач не може оформити право власності на цю земельну ділянку в порядку спадкування через органи нотаріату. В даному випадку спадкодавець не набув права власності на цю земельну ділянку згідно, проте розпочав процедуру приватизації земельної ділянки відповідно до чинного законодавства України, а тому спадкоємець в даному випадку має право на завершення приватизації у встановлений законом процедурі та реєстрації право власності на землю.

Однак спори щодо визнання права на завершення процедури приватизації земельних ділянок вирішуються у порядку цивільного судочинства оскільки

стосуються цивільного права, а саме спадкового.

Водночас суд зауважив, що оскільки реалізація такого права позивачем обмежена відповідачем в даній справі, внаслідок відмови останнього в проведенні державної реєстрації за спадкодавцем права власності на землю і тому дана відмова унеможливує реалізацію спадкоємцем права у спосіб визначений цивільним законодавством.

Таким чином, розгляд спору в частині визнання такої відмови незаконною і відновлення порушених прав позивача суд здійснює в порядку адміністративного судочинства. А тому справу в частині позовних вимог про визнання права позивача на завершення приватизації земельної ділянки закрити.

Аналіз судової практики свідчить про те, що вірною є практика судів, які при вирішенні питань, пов'язаних із компетенцією судів у спорах, що виникають із земельних відносин, керувались роз'ясненнями, викладеними в пунктах 2 і 3 постанови Пленуму Верховного Суду України від 16 квітня 2004 року №7 "Про практику застосування судами земельного законодавства" (із змінами, внесеними згідно з постановою Пленуму Верховного Суду України від 19 березня 2010 року № 2), постановою Великої Палати Верховного Суду від 06.06.2018 року у справі №810/2421/16 в якій суд дійшов висновку, що спір, предметом якого є право управління майном та право власності на нього, не є публічно-правовим і не підпадає під визначення справи адміністративної юрисдикції (адміністративної справи) а також Рішенням Конституційного Суду України від 1 квітня 2010 року № 10-рп/2010 у справі за конституційним поданням Вищого адміністративного суду України щодо офіційного тлумачення положень частини першої статті 143 Конституції України, пунктів "а", "б", "в", "г" статті 12 Земельного кодексу України, пункту 1 частини першої статті 17 Кодексу адміністративного судочинства України.

При цьому, суди мають виходити з того, що земля та земельні ділянки є об'єктами цивільних прав, а держава і територіальні громади через свої органи беруть участь у земельних відносинах із метою реалізації цивільних та інших прав у приватноправових відносинах, тобто прав власників земельних ділянок. Отже, суд має з'ясувати, є спір приватноправовим або публічно-правовим; чи виник спір із відносин, урегульованих нормами цивільного права, чи пов'язані ці відносини зі здійсненням сторонами цивільних або інших майнових прав на земельні ділянки на засадах рівності.

Земельні відносини, суб'єктами яких є фізичні чи юридичні особи, органи місцевого самоврядування, органи державної влади, а об'єктами - землі у межах території України, земельні ділянки та права на них, у тому числі на земельні частки (паї), регулюються земельним і цивільним законодавством на принципах забезпечення юридичної рівності прав їх учасників, забезпечення гарантій прав на землю. Захист судом прав на землю у цих відносинах здійснюється способами, визначеними статтею 152 ЗК, у тому числі шляхом визнання недійсними рішень органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування.

Відповідно до цього, спори, що виникають із земельних відносин, у яких хоча б однією зі сторін є фізична особа, незважаючи на участь у них суб'єкта владних повноважень, згідно зі статтею 15 ЦПК України, розглядаються в порядку цивільного судочинства. Це стосується, зокрема, позовів про визнання недійсними рішень органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування щодо видання дозволу на виготовлення (розроблення) проекту відведення земельної ділянки, вирішення інших питань, що відповідно до закону необхідні для набуття і реалізації права па землю, про надання чи передачу земельної ділянки у власність або користування (оренду) чи відмову у вирішенні цих питань, припинення права

власності чи користування землею, про цивільну відповідальність за порушення земельного законодавства, про повернення самовільно зайнятих земельних ділянок.

Для прикладу на розгляді Рівненського окружного адміністративного суду перебувала справа №1740/1956/18 за адміністративним позовом **гр. М до** Головного управління Держгеокадастру у Рівненській області предметом спору у цій справі є скасування реєстраційних дій права оренди земельних ділянок за третьою особою.

З огляду на те, що спірні правовідносини є похідними від спору щодо майнових прав, а саме права оренди на спірне нерухоме майно, цей спір не є публічно-правовим, а впливає з цивільних відносин і має вирішуватися судами за правилами Цивільного процесуального кодексу України, а тому судом відмовлено у відкритті провадження за позовом **гр. М. Восьмий** Апеляційний адміністративний суд погодився з таким висновком суду першої інстанції.

Так, наприклад на розгляді Рівненського окружного адміністративного суду перебувала справа №817/450/18 за позовом **гр. А до** Комунального підприємства "Реєстраційний офіс" Бабинської сільської ради Гощанського району Рівненської області про: визнання протиправним та скасування рішення державного реєстратора Комунального підприємства "Реєстраційний офіс" Бабинської сільської ради Гощанського району Рівненської області Власенко Володимира Івановича про державну реєстрацію прав, яке стало підставою для внесення до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно запису про державну реєстрацію права власності ТОВ "Укрбазальтінвест"; зобов'язання Комунального підприємства "Реєстраційний офіс" Бабинської сільської ради Гощанського району Рівненської області або іншого суб'єкта державної реєстрації прав відновити запис про право власності Алексеичука Анатолія Антоновича на гараж (літ. Г), реєстраційний номер об'єкта нерухомого майна, у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно.

З огляду на вищевикладене, та обставина, що позивач визначив відповідачем за позовом Комунальне підприємство "Реєстраційний офіс" Бабинської сільської ради Гощанського району Рівненської області, не перетворює даний спір у публічний, оскільки оскарженій реєстраційній дії передувала видача різних правовстановлюючих документів на майно позивачу та ТОВ "Укрбазальтінвест", які й слугували підставою для державної реєстрації прав.

Тобто, вимоги щодо реєстраційних дій в даному випадку є похідними від спору щодо майнових прав на нерухоме майно. Виходячи з вищенаведеного, суд вважає, що даний спір не має ознак публічно-правового спору; скасування рішення про державну реєстрацію прав не призведе до вирішення публічного конфлікту між позивачем та державним реєстратором, а матиме наслідком припинення права власності ТОВ "Укрбазальтінвест" на об'єкт нерухомого майна.

Вважаючи, що ухвала суду першої інстанції прийнята з порушенням норм процесуального права, **гр. А** звернувся до Житомирського апеляційного адміністративного суду із апеляційною скаргою в якій просить рішення суду першої інстанції скасувати та направити справу до суду першої інстанції для продовження розгляду.

Розглянувши доводи, наведені у апеляційній скарзі, перевіrivши матеріали справи, колегія суддів апеляційного суду погодилася з таким висновком суду першої інстанції, що зазначена категорія спору не належить до юрисдикції адміністративних судів, а має розглядатися в порядку цивільного судочинства, оскільки вчиненню реєстраційних дій передуює невіршений спір про право.

Аналогічна правова позиція викладена у постанові Великої Палати Верховного Суду від 14 березня 2018 року в справі №396/2550/17, постанові Верховного Суду від 27.03.2018 року по справі №806/1264/16

Висновки та пропозиції

За результатами проведеного аналізу та з метою формування єдиної судової практики застосування норм КАС України при розгляді адміністративних справ доцільним є проводити круглі столи з суддями з питань застосування норм матеріального права при розгляді адміністративних справ, здійснювати моніторинг змін у діючому законодавстві і вивчення судової практики з обговоренням їх на зборах суддів за участю суддів вищих інстанцій, науковців а також адвокатів.

Наведений аналіз свідчить про те, що у більшості випадків ухвали РОАС скасовуються з підстав неправильного застосування норм матеріального права. Підставою для скасування постанов РОАС судових рішень було те, що судом першої інстанцій не досліджувались у повному обсязі обставини справи та належним чином не оцінювались надані докази.

Підсумовуючи вищевикладене, слід зазначити, що з метою усунення виявлених недоліків суддям РОАС при розгляді справ у порядку КАС України, слід більш ретельно вивчати матеріали справ, більш предметно підходити до застосування норм матеріального права під час вирішення питання про відкриття провадження у справі, залишення позовної заяви без руху, повернення заяви, а також всебічно, повно і об'єктивно досліджувати обставини справи, при прийнятті кінцевого рішення по суті позовних вимог.

Існує нагальна потреба у проведенні навчання з узагальнення судової практики, моніторинг скасованих, залишених у силі рішень, що стосуються цих питань.

Суддя

А.Б. Сало